

Declarație

Declarația nr. 3/2024 privind rolul autorităților pentru protecția datelor în cadrul Regulamentului privind inteligența artificială

Adoptată la 16 iulie 2024

Comitetul european pentru protecția datelor adoptă următoarea declarație:

1 CONTEXTUL ȘI SCOPUL ACESTEI DECLARAȚII

1. La 12 iulie 2024, Regulamentul (UE) 2024/1689 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (Regulamentul privind inteligența artificială, denumit în continuare „Regulamentul IA”) și de modificare a anumitor acte legislative ale Uniunii a fost publicat în Jurnalul Oficial¹.
2. Regulamentul IA stabilește norme armonizate privind introducerea pe piață, punerea în funcțiune și utilizarea inteligenței artificiale (denumită în continuare „IA”) în conformitate cu noul cadru legislativ și impune supravegherea pieței în sensul Regulamentului (UE) 2019/1020². Astfel cum se menționează la articolul 1 alineatul (1), Regulamentul IA urmărește să îmbunătățească funcționarea pieței interne și să sprijine inovarea, promovând în același timp adoptarea unei inteligențe artificiale centrate pe factorul uman și fiabile și asigurând sănătatea, siguranța și un nivel ridicat de protecție a drepturilor fundamentale consacrate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în

¹ Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 300/2008, (UE) nr. 167/2013, (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 și (UE) 2019/2144 și a Directivelor 2014/90/UE, (UE) 2016/797 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind inteligența artificială) (Text cu relevanță pentru SEE), JO L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.

² Regulamentul (UE) 2019/1020 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor și de modificare a Directivei 2004/42/CE și a Regulamentelor (CE) nr. 765/2008 și (UE) nr. 305/2011 (Text cu relevanță pentru SEE).

continuare „Carta”), inclusiv în ceea ce privește drepturile fundamentale la respectarea vieții private și la protecția datelor cu caracter personal (articolele 7 și, respectiv, 8 din Cartă).

3. Din această perspectivă, Regulamentul IA și legislația Uniunii privind protecția datelor (în special, RGPD³, RPDUE⁴ și LED⁵, precum și Directiva privind confidențialitatea în mediul electronic⁶) trebuie, în principiu⁷, considerate (și interpretate în mod coerent) ca instrumente complementare și care se consolidează reciproc. Acest lucru trebuie efectuat atât cu privire la obiectivele legii, cât și protecțiile oferite, inclusiv drepturile persoanelor afectate (care pot fi, de asemenea, considerate „persoane vizate” în temeiul RGPD). În plus, este important de subliniat că legislația Uniunii în materie de protecție a datelor este pe deplin aplicabilă prelucrării datelor cu caracter personal implicate în ciclul de viață al sistemelor de IA, astfel cum se recunoaște explicit la articolul 2 alineatul (7) din Regulamentul IA (a se vedea și considerentele 9 și 10).
4. De fapt, prelucrarea datelor cu caracter personal (care sunt adesea strâns legate de date fără caracter personal) de-a lungul ciclului de viață al sistemelor de IA - și în special de-a lungul ciclului de viață al acelor sisteme de IA care prezintă un risc mare pentru drepturile fundamentale⁸ - este (și va continua să fie) în mod clar un element central al diverselor tehnologii acoperite de definiția IA, conform articolului 3 punctul 1 din Regulamentul IA. Din aceste motive, autoritățile naționale pentru protecția datelor (denumite în continuare „APD-uri”) desfășoară activități în ceea ce privește aceste evoluții tehnologice⁹, iar CEPD, care a urmărit îndeaproape procesul legislativ referitor la Regulamentul IA¹⁰, a început deja examinarea interacțiunii (complexe) a acestuia cu legislația UE privind protecția datelor.

³ Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (Text cu relevanță pentru SEE), JO L 119, 4.5.2016, p. 1–88.

⁴ Regulamentul (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE (Text cu relevanță pentru SEE), JO L 295, 21.11.2018, p. 39–98.

⁵ Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului, JO L 119, 4.5.2016, p. 89–131.

⁶ Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice), JO L 201, 31.7.2002, p. 37-47

⁷ Mai precis, pentru identificarea biometrică la distanță, Regulamentul IA este *lex specialis* față de LED [articolul 5 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul IA].

⁸ A se vedea în acest sens cea mai mare parte a sistemelor de IA enumerate în anexa III la Regulamentul IA.

⁹ Materializate în jurisdicțiile UE prin documente de poziție, consultări publice, audieri parlamentare, ghiduri, avize legate de evaluări ale impactului asupra protecției datelor, investigații, măsuri de remediere și (uneori) sancțiuni. În plus, APD-urile participă, de asemenea, la diverse spații de testare în materie de reglementare.

¹⁰ A se vedea, în special, Avizul comun CEPD-AEPD 5/2021 privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (Regulamentul privind inteligența artificială), 18 iunie 2021 (denumit în continuare „Avizul comun CEPD-AEPD 5/2021”); Declarația CEPD referitoare la pachetul privind serviciile digitale și la strategia privind datele adoptată la 18 noiembrie 2021.

5. Prin această declarație, CEPD dorește să sublinieze în continuare problemele de supraveghere și coordonare care pot rezulta din desemnarea autorităților competente de către statele membre¹¹ în domenii care sunt atât de strâns legate de aspectele privind protecția datelor cu caracter personal. Trebuie avut în vedere că, la nivel național, cadrul de punere în aplicare a Regulamentului IA va trebui construit în anul următor intrării în vigoare a Regulamentului IA în jurul uneia sau mai multor „autorități naționale competente” (denumite în continuare „ANC-uri”) înființate sau desemnate, în special autoritatea/autoritățile de supraveghere a pieței (denumite în continuare „ASM-uri”)¹², care vor interacționa atât între ele, cât și cu APD-uri și alte autorități care protejează drepturile fundamentale¹³. CEPD recunoaște că unele state membre au numit deja autoritățile de supraveghere a pieței și că, prin urmare, s-ar putea ca unele recomandări din această declarație să nu fie pe deplin relevante în cazurile respective.
6. Astfel cum s-a afirmat deja în avizul comun al CEPD și AEPD¹⁴, în acest cadru emergent de asigurare a respectării legii, ar trebui recunoscut rolul important al autorităților pentru protecția datelor la nivel național, în special datorită experienței și expertizei acumulate de acestea în elaborarea de ghiduri și bune practici și în desfășurarea de acțiuni de asigurare a respectării legislației cu privire la aspecte legate de IA în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal atât la nivel național, cât și internațional¹⁵. APD-urile s-au dovedit și se dovedesc a fi actori indispensabili în cadrul lanțului, ceea ce duce la implementarea sigură, orientată spre drepturi și în condiții de siguranță a sistemelor de IA în mai multe sectoare.
7. În plus, trebuie subliniat că desemnarea APD-urilor ca ASM-uri ar aduce beneficii tuturor părților interesate din lanțul valoric al IA, prin punerea la dispoziție a unui punct de contact unic, facilitând interacțiunile dintre diferitele organisme de reglementare care sunt vizate atât de Regulamentul IA, cât și de legislația UE în materie de protecție a datelor.
8. În plus, având în vedere Regulamentul IA, CEPD consideră că următoarele puncte sunt deosebit de importante:
 - Pe lângă cunoștințe de specialitate în tehnologiile din domeniul IA, APD-urile dispun de competențele necesare în multe dintre domeniile menționate la articolul 70 alineatul (3) din Regulamentul IA, cum ar fi prelucrarea de date și securitatea datelor, precum și în evaluarea riscurilor la adresa drepturilor fundamentale pe care le prezintă noile tehnologii;
 - Datorită independenței lor depline¹⁶, APD-urile pot asigura o supraveghere independentă eficientă a sistemelor de IA, astfel cum se prevede la articolul 70 alineatul (1) din Regulamentul IA¹⁷;

¹¹ A se vedea considerentul 153 din Regulamentul IA.

¹² A se vedea articolul 3 punctul 48 din Regulamentul IA.

¹³ A se vedea articolul 77 și considerentul 157 din Regulamentul IA.

¹⁴ A se vedea, în special, punctele 47 și următoarele din Avizul comun CEPD-AEPD 5/2021.

¹⁵ APD-urile desfășoară activități de mult timp și, de asemenea, cooperează pe diferite teme legate de sistemele de IA în diferite forumuri internaționale (masa rotundă a autorităților pentru protecția datelor și viața privată din G7, Adunarea internațională privind viața privată - GPA, Grupul de lucru internațional privind protecția datelor în tehnologie, Consiliul European, organizațiile internaționale de standardizare etc.) și, împreună cu reprezentanții lor, la OCDE. Această integrare este deosebit de importantă în contextul actual în care reglementarea IA este discutată pe larg la nivel global, mai ales în ceea ce privește elaborarea de standarde.

¹⁶ A se vedea articolul 8 alineatul (3) din Cartă și articolul 16 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare „TFUE”).

¹⁷ A se vedea și considerentele 79 și 80 din Regulamentul IA.

- În temeiul articolului 74 alineatul (8) din Regulamentul IA, APD-urile – sau alte autorități cu aceleași cerințe privind independența [în condițiile prevăzute la articolele 41-44 din Directiva (UE) 2016/680] – trebuie desemnate ASM-uri pentru sistemele de IA cu grad ridicat de risc enumerate la punctul 1 din anexa III la Regulamentul IA, în măsura în care sunt utilizate în scopul asigurării respectării legii, al gestionării frontierelor și al justiției și democrației, precum și pentru sistemele de IA cu grad ridicat de risc enumerate la punctele 6, 7 și 8 din anexa III la Regulamentul IA, care sunt elemente-cheie ale ordinii democratice;
- Din perspectivă sistematică, este, de asemenea, deosebit de important ca, în cazul în care instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii intră în domeniul de aplicare al Regulamentul IA, AEPD să acționeze ca autoritate competentă pentru supravegherea lor, după cum prevede articolul 70 alineatul (9) din Regulamentul IA¹⁸;
- În plus, având în vedere dispozițiile articolului 26 alineatul (9), ale articolului 27 alineatul (4) și ale secțiunii C punctul 5 din anexa VIII la Regulamentul IA, se preconizează o relație strânsă între evaluarea impactului asupra protecției datelor și evaluarea impactului asupra drepturilor fundamentale¹⁹.

2 RECOMANDĂRI

9. CEPD recomandă ca autoritățile pentru protecția datelor să fie desemnate de statele membre ca ASM-uri pentru sistemele de IA cu grad ridicat de risc menționate la articolul 74 alineatul (8) din Regulamentul IA. În plus, CEPD recomandă ca, ținând seama de opiniile APD-ului național, statele membre să ia în considerare numirea APD-urilor ca ASM-uri pentru celelalte sisteme de IA cu grad ridicat de risc enumerate la anexa III, în special dacă aceste sisteme de IA cu grad ridicat de risc se află în sectoare care pot avea un impact asupra drepturilor și libertăților persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, cu excepția cazului în care aceste sectoare sunt acoperite de o numire obligatorie prevăzută de Regulamentul IA (de exemplu, sectorul financiar).
10. Având în vedere cele de mai sus, întrucât punctul unic de contact în temeiul Regulamentului IA ar trebui să fie o autoritate de supraveghere a pieței, după cum prevede articolul 70 alineatul (2) din Regulamentul IA, APD-urile (care acționează ca ASM-uri) ar trebui desemnate puncte unice de contact pentru public și omologii de la nivelul statelor membre și al Uniunii. Acest lucru nu ar aduce atingere reprezentanților statelor membre în cadrul Comitetului european pentru inteligența artificială, care poate fi diferit, după cum prevede articolul 65 alineatul (4) litera (b) din Regulamentul IA. Aceasta ar permite astfel și o abordare unificată, coerentă și efectivă în diferitele sectoare.
11. Din perspectivă mai largă, este nevoie de o cooperare solidă între autoritățile de supraveghere a pieței și celelalte entități însărcinate cu supravegherea sistemelor de IA²⁰, de exemplu APD-urile, și trebuie prevăzute proceduri clare în această privință în temeiul articolului 74 alineatul (10) din Regulamentul IA²¹. Aceste proceduri ar trebui instituite și elaborate în temeiul principiului cooperării loiale prevăzut la articolul 4 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, astfel cum a subliniat Curtea de Justiție în cauza *Bundeskartellamt*²². Astfel, neconcordanțele dintre deciziile luate de diferite autorități

¹⁸ A se vedea și articolul 3 punctul 48, articolul 74 alineatul (9) și articolul 43 alineatul (1) din Regulamentul IA.

¹⁹ A se vedea articolul 26 alineatul (9), articolul 27 alineatul (4) și punctul 5 din anexa VIII la Regulamentul IA.

²⁰ În special în domeniile siguranței produselor (de exemplu, în cazul jucăriilor inteligente, a se vedea și anexa I), concurenței, serviciilor digitale și mass-media, serviciilor financiare, protecției consumatorilor și protecției drepturilor fundamentale.

²¹ A se vedea și articolul 57 alineatul (10) din Regulamentul IA, în ceea ce privește activitatea desfășurată în spațiile de testare în materie de reglementare.

²² Hotărârea Curții de Justiție din 4 iulie 2023, *Meta Platforms și alții* (Conditions générales d'utilisation d'un réseau social, C-252/21, ECLI:EU:C:2023:537), în special punctele 53-63.

și organisme de supraveghere pot fi prevenite în ecosistemul digital, iar sinergiile pot fi transformate în acțiuni coerente, efective și complementare de asigurare a respectării legislației, în beneficiul persoanelor fizice și al securității juridice.

12. Deși atribuirea de noi sarcini și competențe în ceea ce privește supravegherea sistemelor de IA ar putea fi facilitată de competențele juridice și tehnice deja prezente în APD-uri, simplul fapt că sunt avute în vedere noi sarcini și competențe pentru APD-uri, inclusiv în calitatea lor de ASM-uri, implică necesitatea ca statele membre să furnizeze resurse umane și financiare suplimentare adecvate.
13. Considerațiile formulate până în prezent în ceea ce privește relația dintre autoritățile naționale pentru protecția datelor și autoritățile de supraveghere a pieței în temeiul Regulamentului IA se aplică în mod similar activității de supraveghere desfășurate de Oficiul pentru IA²³ cu privire la modelele de IA de uz general, care pot fi la fel de bine antrenate cu date cu caracter personal²⁴ și ale căror rezultate pot afecta drepturile persoanelor fizice la protecție a vieții private și a datelor. În acest sens, Regulamentul IA nu prevede în prezent o coordonare clară între Oficiul pentru IA și APD-uri/CEPD.
14. CEPD subliniază că, atunci când un model sau un sistem de IA de uz general implică prelucrarea de date cu caracter personal, acesta poate intra – ca orice alt sistem de IA – sub incidența competențelor de supraveghere, după caz, ale autorităților naționale relevante pentru protecția datelor (și care cooperează în conformitate cu capitolul VII din RGPD) și ale AEPD (când intră sub incidența RPDUE). Prin urmare, autoritățile naționale pentru protecția datelor și AEPD nu pot decât să fie implicate în mod corespunzător în cazul în care apar întrebări cu privire la aspecte care intră sub incidența legislației Uniunii privind protecția datelor în supravegherea acestor sisteme. Acest lucru este necesar pentru a respecta articolul 8 din Cartă și articolul 16 din TFUE, inclusiv în ceea ce privește procesul de evaluare a codurilor de bune practici menționate la articolul 56 din Regulamentul IA.
15. În consecință, CEPD atrage atenția Comisiei Europene și Oficiului european pentru IA, care face parte din aceasta, asupra necesității de a coopera cu autoritățile naționale pentru protecția datelor și cu CEPD, precum și asupra necesității de a stabili, de comun acord cu acestea, cooperarea reciprocă adecvată²⁵ în modul cel mai eficient și în deplină conformitate cu principiul cooperării loiale, astfel cum a reamintit Curtea de Justiție²⁶.

Pentru Comitetul european pentru protecția datelor

Președinte

(Anu Talus)

²³ Oficiul pentru IA, menționat la articolul 64 din Regulamentul IA, a fost înființat prin Decizia Comisiei din 24 ianuarie 2024 de instituire a Oficiului european pentru inteligența artificială, C/2024/390, JO C, C/2024/1459, 14.2.2024.

²⁴ A se vedea și anexa XI secțiunea 1 punctul 1 litera (e) și punctul 2 litera (c) din Regulamentul IA.

²⁵ Având în vedere și articolul 2 alineatul (3) literele (c) și (d), articolele 3 și 6 din Decizia Comisiei din 24 ianuarie 2024 de instituire a Oficiului european pentru inteligența artificială, C/2024/1459.

²⁶ A se vedea nota de subsol 22 din prezenta declarație.